

Inspiratielijst educatie voor duurzaam ruimtegebruik

Duurzaam Educatiepunt zocht voor de Inspiratiedag Educatie voor Duurzaam Ruimtegebruik van 5 oktober 2022 naar organisaties met een educatief aanbod rond dit thema.

Misschien inspireren “onze ontdekkingen” jullie ook om (nieuw) educatief aanbod rond duurzaam ruimtegebruik te gebruiken of te ontwikkelen.

We hebben met deze lijst niet de intentie om volledig te zijn, en we hebben ook geen plannen om het overzicht blijvend actueel te houden. Het is dus een momentopname van het aanbod dat wij in het vizier hadden zomer 2022.

We starten met de organisaties die ook een sessie geven op de inspiratiedag zelf, aangevuld met ander educatief aanbod rond duurzaam ruimtegebruik.

Duurzaam Educatiepunt

Duurzaam Educatiepunt is het expertisecentrum rond duurzaamheidseducatie van de Vlaamse overheid, is organisator van deze inspiratiedag en verzorgt de sessie Ruimteproevertjes.

[Lees meer over onze werking](#)

Centra Duurzaam Educatiepunt: De Helix, De Vroente en Duinpanne

De Centra Duurzaam Educatiepunt zijn proeftuinen voor innovatieve educatie voor duurzame ontwikkeling.

Voor deze inspiratiedag begeleiden ze het bordspel 'Hoog water zonder kater' en ontwikkelden ze samen drie sessies: "Kwaliteitsvolle omgeving. Besef. Leer. Creëer", "Waar in verschillen educatie en participatie" en "Dieren onderweg".

[Lees meer over onze werking](#)

MOS Vlaanderen - Systeendenken via SDG's

'Leren duurzame keuzes maken voor de planeet', daar draait het om bij 'MOS, duurzame scholen, straffe scholen'. MOS werkte mee aan de ontwikkeling van "Naar een duurzaam ruimtegebruik- Een kadertekst voor het onderwijs" van Duurzaam Educatiepunt. Via deze tekst laat MOS de deelnemers kennismaken met SDGs@school. Deze site vertaalt de SDGs naar de schoolcontext en bevat verschillende tools om met de hele school aan de slag te gaan.

[Lees de kadertekst](#)

[Lees meer over onze werking](#)

Urban Foxes - Keynote en "Urban Conflict Game"

Urban Foxes streeft naar gezonde, inclusieve en gecocreëerde steden. De expertise van deze organisatie ligt op het gebied van participatieve stedenbouw, het ontwikkelen van non-formele educatie tools, placemaking, civic design en urbane pedagogie. In 2021 richtte ze de Academy for Urban Action (AUA) op, in samenwerking met een team van Brusselse jongeren, Brussels Academy (Brussels Studies Institute & VUB/ULB).

Op de inspiratiedag is Bram Dewolfs keynote spreker van Urban Foxes én begeleidt de organisatie een sessie rond haar 'Urban Conflict Game'.

[Laat je verder inspireren](#)

De Ambrassade - Speelplaats met toekomst

Onder het motto “Ruimte delen is ruimte creëren” deed De Ambrassade 3 jaar onderzoek naar gedeeld gebruik van speelplaatsen. Conclusie: de speelplaats van de toekomst is groener, een pak dynamischer, biedt meer bewegingsruimte en wordt vormgegeven door kinderen en jongeren zelf. Samen met meer dan 30 organisaties (o.a. MOS) ontwikkelde De Ambrassade een visietekst en poster met de tien streefdoelen voor een speelplaats met toekomst.

Deze visieposter staat centraal op de sessie op de inspiratiedag.

[Laat je verder inspireren](#)

© foto Kevin Faignaert

Lien De Saegher - Ruimte-educatie in de klas

Lien De Saegher won de Klasseprijs 2020 voor onderwijsscripties. In haar masterproef pleit ze voor ruimte-educatie op school.

Op de inspiratiedag licht Lien eerst het onderzoek naar stereotiepe beeldvorming rond wonen en ruimte in de leermethodes van het lager onderwijs toe. Daarna vergelijkt ze deze vaststellingen met de woonverwachtingen bij 12-jarigen. Tot slot worden concrete tools aangereikt om rond ruimte-educatie aan de slag te gaan in de klas.

[Lees meer over haar scriptie](#)

[Bekijk de groepsopdrachten](#)

De Veerman

De Veerman - Architelier

De Veerman is een kunstenuitvoeringsorganisatie die zich richt op educatie en participatie en ontwikkelt projecten waarin mensen experimenteren, spelen en leren over en door kunst.

Op de inspiratiedag begeleidt deze organisatie de sessie Architelier. Architelier is een tool om samen met verschillende mensen te denken over stadsontwikkeling. Architelier reikt instrumenten, woorden en denkkaders aan waarmee iedereen tussen 6 en 106 jaar kan dialogeren over stadsontwikkeling.

[Download de Architelier handleiding](#)

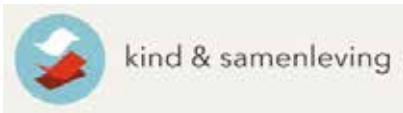

Hoogwater zonder Kater

Door middel van dit coöperatief bordspel ontdekken de deelnemers hoe overstromingsrisico's kunnen worden aangepakt. Elke speler is op een of andere manier betrokken bij de wateroverlastproblematiek in de fusiegemeente Watervendegem-Broekmonde. Zowel protectieve maatregelen als maatregelen gericht op preventie en paraatheid worden gebruikt om het risico op wateroverlast te minimaliseren.

[Download de handleiding](#)

[Meer info over Hoogwater
zonder kater](#)

Kind en Samenleving - Kids in space: Tussen participatie en educatie

Kind en Samenleving geeft kinderen en jongeren in Vlaanderen al meer dan 20 jaar letterlijk en figuurlijk ruimte én een stem in ruimtelijke planning en beleid.

De website van de organisatie biedt veel info over (buiten) spelen, kinderen en jongeren in de publieke ruimte, mobiliteit enz. Kind en Samenleving deelt er ook hun expertise over inspraak met kinderen.

Op de inspiratiedag laten ze de deelnemers kennis maken met hun visie en enkele van hun methodieken.

[Laat je verder inspireren](#)

MOOSS - Woon de Wijde Wereld

MOOSS werkt aan en voor kunst- en erfgoededucatie met en door kinderen, jongeren en hun begeleiders.

Op de inspiratiedag begeleidt MOOSS de sessie “Woon de Wijde Wereld”. Hierin verkennen de deelnemers veranderende landschappen en gaan ze op zoek naar manieren om te wonen a.d.h.v. vragen zoals: “Hoe bouwen we huizen in tijden van hittegolven en bosbranden?”, “Waar zullen we onze tent opslaan als de aarde door klimaatverandering een grote zee wordt?” enz.

[Meer info](#)

MOS Limburg - Schoolvergroening

‘Leren duurzame keuzes maken voor de planeet’, daar draait het om bij ‘MOS, duurzame scholen, straffe scholen’. Dit doet MOS Limburg o.a. door schoolvergroeningstrajecten met aandacht voor biodiversiteit & omgeving.

Op de inspiratiedag lichten ze hun aanpak toe en leer je meer over het ‘biodiversiteitsadvies in 3 fasen’ en de ‘ecoprofielen’ vanuit het Provinciaal Natuurcentrum

[Meer info](#)

Nieuwe eindtermen ruimtelijk bewustzijn

Rita Heyrman (Vereniging Leraars Aardrijkskunde en AP Hogeschool), Anja Decoster (Erasmus Hogeschool) en Jan De Smet (Karel de Grote Hogeschool) laten de deelnemers op de inspiratiedag kennis maken met de vakgebonden eindtermen ruimtelijk bewustzijn in de drie graden SO. In deze workshop leren de deelnemers technieken om de transversale eindtermen duurzaamheid te integreren binnen de vakgebonden eindtermen ruimtelijk bewustzijn. Daarnaast onderzoeken ze hoe educatie voor duurzame ontwikkeling (EDO) een plek kan krijgen bij ruimtelijke vraagstukken in de drie graden.

WAUW

Workshops d'Architectu(r)e) & Urbanisme Workshops

Pascale Van Schandevyl - De Toekomst is nu

Pascale Van Schandevyl, leerkracht aardrijkskunde, toont op de inspiratiedag hoe zij omgaat met de nieuwe eindtermen 'Ruimtelijk bewustzijn' in haar lessen. In deze lessen laat Pascale tieners van vandaag nadenken over de impact van hun toekomstige woonkeuze. Ze reikt hen tools aan om zich correct te informeren en stuurt aan op een onderbouwde argumentatie voor de keuze die de leerlingen maken.

PIME - Ruimte voor Water

Het Provinciaal Instituut voor Milieu Educatie (PIME) heeft een breed activiteiten aanbod voor leerlingen van het basis-, en secundair onderwijs. PIME ontwikkelde een nieuwe educatieve activiteit (1e graad SO) omtrent klimaatadaptatie bij wateroverlast. Deze staat centraal in hun sessie op de inspiratiedag. De deelnemers maken kort kennis met de inhoud van de expeditie en het zelfdoe-pakket voor leerkrachten over droogte. PIME vertelt ook meer over hoe het dit proces aanpakte.

Departement Omgeving - Het Ruimterapport op maat van jongeren

Het Ruimterapport 2021 beschrijft de toestand en de evolutie van de ruimte in Vlaanderen aan de hand van heel wat bruikbaar cijfermateriaal. In een cocreatief proces met jongeren herwerkte het Departement Omgeving i.s.m. Common Ground de informatie uit het Ruimterapport tot een nieuw product op maat van jongeren.

WAUW - Think, Work, Play! en 'How to work'

WAUW spitst zich toe op workshops en participatie in de stedelijke context. Door reflectie, ontwerp en creatie zet WAUW iedereen aan om de wereld van architectuur en stedenbouw te ontdekken.

Op de inspiratiedag laat WAUW de deelnemers kennismaken met hun Think-Work-Play-methodiek en gaan ze dieper in op enkele van hun projecten.

[Meer info](#)

[Meer info](#)

[Meer info](#)

ART BASICS for CHILDREN

© foto Courtesy of Paul Carstairs/Arup

ABC-huis Brussel - Architectuurstudio

De architectuurstudio van het ABC-huis is een interactieve tentoonstelling waar kinderen en volwassenen spelenderwijs kunnen reflecteren op en zelf aan de slag gaan rond thema's als 'wonen', 'ikzelf en de wereld', 'stad-platteland' en 'de innerlijke en uiterlijke ruimte'.

[Meer info](#)

Avansa Kempen - Praatpakket Plannen voor Plaats

Nic Balthazar maakte de documentaire "Plannen voor Plaats" samen met de toenmalige Vlaamse Bouwmeester Leo Van Broeck. Avansa Kempen maakte naast de film ook een praatpakket. Het pakket zet aan om van gedachten te wisselen rond principes uit de film 'Plannen voor plaats' en om voorstellen te bedenken voor de eigen wijk of gemeente.

[Meer info](#)

Bernard Van Leer Organisation - Urban 95 VR

De Urban 95 VR is een virtual reality-beleving waarbij deelnemers het stedelijk leven kunnen ervaren vanuit het perspectief van een drie-jarige. Met een virtuele grootte van 95 cm komen gebruikers terecht in een fictieve, maar levendige en realistische stedelijke omgeving, waarbij ze op hun eigen tempo kunnen ontdekken hoe een kind zijn omgeving beleeft en waarneemt.

[Meer info](#)

Buurten met erfgoed

Het project 'Buurten met erfgoed' neemt scholen mee op zoektocht naar het verhaal achter hun eigen omgeving. Want erfgoed vind je overal: landschappen, natuur, gebouwen, opschriften, straatnamen, verhalen, recepten, gebruiksvoorwerpen, ...

[Meer info](#)

De Aanstokerij - Plan B

Plan B is een simulatiespel dat inzicht geeft in groepsprocessen en actief burgerschap bevordert. De spelers worden geconfronteerd met de complexiteit van een samenleving. Ze proberen hun eigen 'droommaatschappij' te realiseren. Het doel van het simulatiespel is om zich te oefenen in discussiëren en om te verkennen hoe interacties verlopen tussen verschillende groepen die dezelfde opdracht krijgen. Op die manier kan er besproken worden hoe andere groepen beslissingen nemen en hoe die beslissingen impact hebben op de gesimuleerde samenleving.

[Meer info](#)

Departement Omgeving - Mobiscore

De Mobiscore helpt je wanneer je op zoek bent naar een nieuwe woning in een bepaalde buurt. Hoe hoger de Mobiscore, hoe lager de verwachte mobiliteits- en milieu-impact van je woonplaats. Ofwel: hoe gemakkelijker de bewoners van dit adres op een duurzame wijze tot bij een geheel van voorzieningen kunnen geraken.

[Meer info](#)

Festival van de Architectuur

Het tweejaarlijkse Festival van de Architectuur biedt telkens een gevarieerde mix van interessante lezingen, bezoeken en workshops.

[Meer info](#)

Globelink - Vrijstaat

Met 'Vrijstaat Globelink' biedt jeugd-dienst Globelink jongeren ruimte om hun dromen, ideeën en acties vorm te geven, hierbij geholpen door Globelink en door andere jongeren en medestanders. Dit doen ze aan de hand van de 'Ruwe Diamant', op de locatie die je zelf centraal zet.

[Meer info](#)

Hogeschool Gent - Kids-GIDS

Het KIDS-model kan vanuit verschillende strategieën van stedelijke planning ingezet worden om samen met kinderen en tieners na te denken over de toekomst van de stad. Deze website heeft in de eerste plaats de bedoeling om concreet materiaal aan te reiken voor wie verder met deze tools aan de slag wil.

[Meer info](#)

JES Stadslabo - LOMAP

Lomap is een smartphone-app en fotografiestoel waarmee vooral kinderen en jongeren op een leuke en intuïtieve manier, door het toevoegen van kleurcodes en icoontjes, hun mening kunnen geven over een buurt of stad.

[Meer info](#)

VISUAL UTOPIAS

Jan Kamensky - Visual utopias

Kunstenaar Jan Kamensky maakt animaties van wereldsteden waar auto's wegvliegen en bomen uit de lucht vallen. Zo zet hij je aan het denken over hoe elke stad een oase van rust kan worden.

[Meer info](#)

Kenniscentrum tuin+, KU Leuven en Natuurpunt - Mijn Tuinlab

Met het citizen-science project "Mijn Tuinlab" breng je in kaart wat jouw tuin voor jou doet. Ook in allerlei educatieve contexten zoals STEM-universiteiten, schoolprojecten of buurtnetwerken kan je deelnemen aan Mijn Tuinlab

Mijn Tuinlab werkt geregeld samen met andere citizen-science projecten zoals 'Flower Power', onderzoeken zoals 'Klimaattuiniers' of acties zoals 'Maai mei niet'.

[Meer info](#)

[Download het lesmateriaal](#)

LUCA School of Arts, Universiteit Leuven, Z33 Huis voor Actuele Kunst, Design & Architectuur, UHasselt en BAM - Map-IT

MAP-it is een laagdrempelige, weliswaar betalende toolkit die de discussie helpt openen over een ruimtelijk project. Met een set iconen kunnen deelnemers hun ideeën en bedingen op een kaart duidelijk maken. De visuele elementen zorgen voor een gemeenschappelijke taal tussen de deelnemers met verschillende achtergronden, waardoor de toolkit ook geschikt is om te worden gebruikt in participatietrajecten. De kit helpt reflecteren over de ruimte, elementen te bekritisieren en te creëren.

[Meer info](#)

Projects for Public Spaces - What makes a great place?

‘What makes a great place?’ is een tool waarmee je kan kijken naar de kwaliteit van een publieke ruimte. De tool zet aan om na te denken over de kenmerken die een publieke ruimte aangenaam maken.

[Meer info](#)

Samen verbeelden we de ruimte

Met de projectoproep ‘Samen verbeelden we de ruimte!’ ondersteunt het Departement Omgeving projecten die Vlaamse burgers sensibiliseren over en betrekken bij ruimtelijke uitdagingen in Vlaanderen.

Momenteel worden 3 projecten met een educatief luik gesubsidieerd.

[Meer info](#)

Streetmix.net

Op Streetmix.net krijg je een dwarsdoorsnede te zien van een straat die je zelf kan inrichten. De verschillende inrichtingsmogelijkheden zetten aan tot experimenteren met straatinrichting. Zo kan je bv. je eigen woon- of schoolstraat nabouwen, of je ideale straatbeeld ontwerpen.

[Laat je verder inspireren](#)

Transitienetwerk Middenveld en Vlaanderen Circulair - Betergem 2038

Betergem 2038 is de stad van de toekomst. Deze workshop van Transitienetwerk Middenveld en Vlaanderen Circulair zet de deelnemers aan te dromen over de duurzame stad waarin zij willen wonen over 20 jaar. Al het materiaal van de workshop vind je gratis op de website.

[Meer info](#)

Universiteit Gent en Vlaamse Overheid - Fietsbarometer

De fietsbarometer is een project van de Universiteit Gent en de Vlaamse Overheid. Het vormt een onderdeel van een citizen science project, waarbij leerlingen als burgerwetenschappers worden ingezet voor wetenschappelijk onderzoek naar subjectieve fietsveiligheid. De fietsbarometer is een online GIS-tool waarbij leerlingen hun eigen route van thuis naar school aanduiden en met vragenlijsten de fietsveiligheid ervan beoordelen.

[Meer info](#)

Vlaamse Jeugdraad - Project Youth Explorer

De Vlaamse Jeugdraad ontwikkelde een methodiek om met jongeren op een laagdrempelige manier interactief en participatief aan de slag te gaan rond duurzame beleidsthema's. De publicatie kan je gratis downloaden.

[Meer info](#)

Vlaamse Overheid - Thuis in de toekomst

Met Thuis in de Toekomst lanceert de Vlaamse overheid een woontest die de Vlaming laat stilstaan bij woonwensen en -uitdagingen. Het doel is de mindset van de Vlaming over woonkeuzes te openen en te stretchen. Deze campagne wil de interesse wekken voor hoe mensen in de toekomst kunnen wonen, door hen te prikkelen via de woontest en te inspireren over mogelijkheden die aansluiten bij de bestaande realiteit.

[Meer info](#)

Vlaamse Overheid - Instituut voor Landbouw en Visserijonderzoek - IMAGO-toolbox

IMAGO biedt een toolbox vol inspiratie om in een gebied participatief aan de slag te gaan rond het thema (open) ruimte. De vijf tools versterken elk op een andere manier gebiedsgerichte processen: het leren begrijpen en evalueren van de ruimte, debatteren, spelenderwijs de ruimte verbeelden en acties opzetten.

[Meer info](#)